

Tehtäväalue: 21055 Hyvinvointi
Toimielin: Hyvinvointilautakunta

Toiminta-ajatus:

Hyvinvointilautakunta johtaa ja kehittää hyvinvointitoimialaa, johon kuuluvat hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kirjasto- ja kulttuuri-, sekä liikunta- ja nuorisotoimet. Toimialat vastaavat palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja palveluiden käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.

Tehtäväalue: 1020 Hyvinvointikoordinaattori
Toimielin: Hyvinvointilautakunta

Toiminta-ajatus:

Hyvinvointikoordinaattori vastaa hyvinvointilautakunnan valmistelijan ja esittelijän tehtävistä. Lisäksi hän vastaa kunnassa yhdistys-, seura- ja vapaaehtoistoiminnan koordinoimisesta. Osallistuu poikkihallinnolliseen, alueelliseen yhteistyöhön ja työryhmiin. Hän vastaa hyvinvointipalvelujen tiedottamisesta/markkinoinnista sekä koordinoi/hallinnoi kehittämishankkeita. Hyvinvointikoordinaattori kasaa vuosittaisen hyvinvointiraportin sekä hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Lisäksi hän toimii esihenkilönä liikunta-, nuorisotoimen- sekä hanketyöntekijöille. Hänen vastuulleen kuuluvat myös kunnan vaikuttamistoimielimet Nuorisovaltuusto sekä Vanhus- ja vammaisneuvosto.

Henkilöstö: Hyvinvointikoordinaattori 100 %.

Toimitilat ja muut resurssit:

Hallitusohjelmassa korostetaan kunnan tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Tämä näkyy muun muassa vapaa-ajan sekä kulttuuripalveluiden järjestämisessä. Hyvinvointikoordinaattorin päätehtävä kunnassa tulisi painottua hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Vuoden 2026 talousarvioon on lisätty kunnanhallituksen nimeämän lakisääteisen Ehkäisevän työn ryhmälle toimintakuluja hyvinvointikoordinaattorin talousarvioon (asiakaspalvelujen ostot- sekä koulutus- ja kulttuuripalvelut). Ryhmän toiminta keskittyy mielen hyvinvoinnin edistämiseen, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisytoimintamallien vahvistamiseen kunnassa. Ehkäisevän ryhmän toimintasuunnitelma on tehty vuodelle 2025-2026.

Vuonna 2025 laaditussa laajassa hyvinvointikertomuksessa esille nousseissa tarpeissa yhtenä keskeisinä teemoina nousivat nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukeminen sekä kolmannen sektorin toimintaedellytysten turvaaminen. Näihin teemoihin tullaan panostamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimialueilla.

Kehittämishankkeet ja ohjelmat

Kosken TI kunta on sitoutunut mukaan **Voimaa Vanhuuteen ohjelmaan**. Varsinais-Suomen hyvinvointialue ja sen 26 kuntaa panostavat tulevina vuosina iäkkäiden toimintakykyisiin vuosiin. Kotona vielä itsenäisesti pärjääville, toimintakyvyltään heikentyneille iäkkäille tarjotaan maksutonta liikuntaneuvontaa ja voima- ja tasapainoryhmiä. Yli 75-vuotiaiden osuus Varsinais-Suomen väestöstä on suurempi kuin Suomessa keskimäärin. Alueellisen hyvinvointikertomuksen mukaan lähes 30 prosenttia tästä ikäryhmästä kokee suuria vaikeuksia puolen kilometrin kävelyssä. Myös yksinäisyys on lisääntynyt ja haastanut mielenhyvinvointia. Kosken kunnan Voimaa vanhuuteen ohjelmaa koordinoivat liikuntapalvelu- ja hyvinvointivastaavat. Ohjelmaan sitoutuminen ei velvoita taloudellista panostusta.

Kosken TI kunta on saanut kehittämisavustusta Lounais-Suomen Aluehallintovirastolta **Harrastamisen Suomen mallin** jatkamiseen lukuvuonna 2025/2026, avustusta myönnettiin 18 000 €, hankkeen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 27 500 €, jolloin kunnan omarahoitusosuus on noin 9 500 €. Mallin tarkoituksena on tarjota matalankynnyksen maksuton harrastus kaikille perusopetuksen oppilaille, lisäksi heille tarjotaan koulukyyti harrastuksen jälkeen. Harrastajia on ilmoittautunut mukaan syyskaudella yhteensä 70 lasta ja nuorta.

Lounais-Suomen Aluehallintovirastolta on haettu myös avustusta liikunnallisen elämän tavan kehittämiseen **Liikkuva perhe -hankkeelle** 2025-2026. Avustusta on myönnetty vuoden 2025 toimintaan 14 000 euroa ja kunnan omarahoitusosuus on 14 000 euroa. Hankkeelle on palkattu osa-aikainen hanketyöntekijä ja keskeisimpänä tavoitteena on löytää vähän tai ei lainkaan liikkuvia perheitä ja aktivoida myös lapsia ja nuoria liikkumaan. Hankkeelle on nimetty ohjausryhmä, joka koostuu kolmannen sektorin toimijoista sekä kunnan eri toimialoista.

Kosken TI kunta oli mukana **Skutsi kuulee -ohjelmassa** vuosina 2024-2025. Tavoitteena tukea nuorten myönteisen luontoyhteyden muodostumista sekä vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Toimenpiteinä mm. tapahtumapäivät, luontokurssit sekä Luontolähetti-toiminta. Hankkeen kohderyhmänä ovat 15-35-vuotiaat. Toimintaa osallistumiseen riittää kiinnostus oman mielen hyvinvoinnista, mielenterveyden haasteista kärsivät, diagnooseja ei tarvita. Ohjelman toimintaa jatketaan vuonna 2026. Ohjelmaan sitoutuminen ei velvoita taloudellista panostusta. Mutta yhden toimintaa koordinoivat työntekijän panos tarvitaan.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

<i>Tavoite (KV)</i>	<i>Tavoitetaso</i>
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<i>Hyvinvointikertomuksen laadinta</i> keran valtuustokaudessa sekä vuosittainen <i>Hyvinvointiraportti</i> . <i>Hyvinvointisuunnitelmien päivittäminen</i> kaikkien ikäryhmien osalta. Konsultointitarve hyte-asioissa tarvittaessa eristysasiantuntijoilta. Ennaltaehkäisevätyön lisääminen, Ehkäisevän työn ohjausryhmä, (liikunnallinen elämäntapa, mielenterveys,

<p>Kunta-järjestöyhteistyön vahvistaminen sekä vapaaehtoistyön koordinointi.</p> <p>Aktiivinen poikkihallinnollinen-, seutu- ja alueyhteistyö ja työryhmät sekä vaikuttajaryhmät</p> <p>Projekti/hanketyö</p>	<p>ehkäiseväpäihdetyö, liikennekasvatus, ravitsemusterveys sekä väkivallan ehkäisy)</p> <p>Kolmannen sektorin toimintaedellytysten turvaaminen. Vapaaehtoistyön koordinointi. Tiivis yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.</p> <p>Varsinais-Suomen HYTE-verkosto, Varsinais-Suomen mielenterveys- ja päihdetyön verkosto, Etsivän nuorisotyön ohjausryhmä sekä Lasten ja nuorten palveluohjausverkosto Kosken Verkko, Hyvinvoinnin ohjausryhmä, Ehkäisevän työn ohjausryhmä, Liikenneturvallisuuustyöryhmä, Omaishoitajatiimi sekä Nuorisovaltuusto ja Vanhus- ja vammaisneuvosto</p> <p><i>Harrastamisen Suomen malli -kehittämishanke</i></p> <p><i>Liikkuva perhe -kehittämishanke</i></p> <p><i>Nuorisotyön -kehittämishanke</i></p> <p><i>Skutsi kuulee ohjelma</i></p> <p><i>Voimaa Vanhuuteen ohjelma</i></p>
---	---

Talous- ja tunnusluvut:

Tehtäväalue: 2106 Kulttuuritoimi
Toimielin: Hyvinvointilautakunta

Toiminta-ajatus:

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden päämääränä on edistää kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen kokemiseen, tekemiseen ja harrastamiseen sekä sivistykseen, tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Toiminta pohjautuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta sekä lakiin yleisistä kirjastoista. Kulttuuritoimi tukee paikallista kulttuuriharrastamista ja kulttuuritoimijoita. Kosken TI kulttuuri- ja kirjastopalveluissa on hyvin koulutettu ja palveleva henkilökunta, ajantasainen aineisto ja nykyaikaiset laitteet.

Henkilöstö: Kulttuuripäällikkö 100 %
Kirjastonhoitaja 100 %
Kirjastovirkailija 60 %

Toimitilat ja muut resurssit:

Kirjaston toimitila ja Koskisali tapahtumien järjestämiseen.
Omatoimikirjaston valmistelua jatketaan. Aluehallintovirasto on myöntänyt hankkeavustuksen omatoimikirjaston kehittämiseen. Omatoimikirjasto laajentaa kirjaston saavutettavuutta ja samalla toimintoja kehitetään yhteisöllisen toiminnan mahdollistajaksi eri ikäryhmiä osallistaen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

Tavoite (KV)

Tavoitetaso

Monipuolisten kirjasto- kulttuuripalveluiden tarjoaminen kuntalaisille.	<ul style="list-style-type: none"> - Omatoimikirjastoa toteutetaan eri ikäisiä käyttäjiä kuullen ja osallistaen. Näin kirjastopalveluiden käyttöä madalletaan ja kannustetaan yhteisöllisen, matalan kynnyksen kulttuuri- ja kirjastotapahtumien ja tekemisen äärelle. - Kirjasto tekee vuonna 2026 kokonaispolitiikan ja on mukana luomassa kulttuuriohjelmia. - Kulttuuritoiminnassa vahvistetaan yhteistyötä paikallisiin toimijoihin ja edistetään niin harrastamista kuin ammatillistakin kulttuuritoimintaa.
Kulttuuriohjelman työstö aloitetaan.	<ul style="list-style-type: none"> - Kuntastrategian valmistuttua kulttuuri- ja kirjastopalvelut aloittavat kulttuuriohjelman työstämisen. Se tehdään yhdessä kenttää ja

	asukkaita kuullen ja osallistaen. Tavoite on saada raamit ja suuntaviivat tulevaan ja näin toiminnot saadaan suunnattua paikallisiin tarpeisiin.
Kirjasto- ja kulttuurikasvatussuunnitelman kokoaminen aloitetaan	<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-, kirjasto-, koulut sekä paikalliset kulttuuritoimijat tekevät yhteisen kulttuuri- ja kirjastopolun. Näin kaikki lapset ja nuoret tutustuvat kirjasto- ja kulttuuritoimintaan sekä kasvavat kulttuurin käyttäjiksi. Erittäin tärkeää tässä työssä on myös paikallisen kulttuuriperinnön tuntemus. - Kirjaston osalta kulttuurikasvatus tukee myös lasten ja nuorten lukutaidon vahvistamista.

Talous- ja tunnusluvut:

Indikaattoreita ovat tapahtumien ja toimintojen lisääminen, lainauksien, kävijöiden ja osallistujamäärien seuraaminen huomioiden myös kunnalliselle kulttuuritoimelle asetettu hytekerroin ja TEA-viisari. Toiminnan itsearviointilla pyritään kartoittamaan eri käyttäjäryhmien muuttuvat tarpeet ja vastaamaan niihin joustavasti kulttuurin ja kirjaston palveluiden keinoin.

Tehtäväalue: 2111 Vapaa-aikatoimi
Toimielin: Hyvinvointilautakunta

Toiminta-ajatus:

Vapaa-aikatoimen toimialaan kuuluu huolehtia kunnan liikunta-, nuoris- ja vapaa-aikatoimesta. Vapaa-aikatoimen tehtävänä on turvata hyvät ja asianmukaiset toimintaympäristöt kunnassa järjestettävälle liikunta- ja nuorisotoiminnalle.

Henkilöstö: Hyvinvointikoordinaattori 100 %
Liikuntapalveluvastaava 100 %
Hanketyöntekijä Liikkuva perhe 60%
Liikunta-alueidenhoitaja: osa-aikainen
Liikunnanohjaaja: osa-aikainen
Nuorisokoordinaattori 100 %
Nuorisohjaaja 30 %
Osa-aikaisia tunti-työntekijöitä: ryhmäliikunnanohjaajat, nuorisotilavalvojat sekä kerho-ohjaajat.

Toimitilat ja muut resurssit:

Vapaa-aikapalvelut

Hyvinvointikoordinaattori 100 % toimii esihenkilönä liikunta- ja nuorisopalveluissa. Hän vastaa toiminnan kehittämisestä sekä ko. toimialueiden hankkeiden

suunnittelusta ja osittain myös niiden koordinoinnista. Vapaa-aikapalveluiden hallinnoimat tilat ovat Yhdistystalo (kiinteistön huolto kuuluu Tekniselle toimelle) sekä liikunta- ja nuorisotoimien alla luetellut muut tilat.

Liikuntapalvelut

Hallitusohjelmassa korostetaan kunnan tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä. Liikuntapalvelut on luonnollisesti tässä kokonaisuudessa mukana. Tällä hallituskaudella jatkuu myös kuntien ja hyvinvointialueiden vastuiden ja työnjaon selkiyttäminen, yhteistyö, yhdyspintapalvelut ja tiedolla johtaminen. Meille keskeinen yhdyspintapalvelu on liikuntaneuvonta, joka on myös hallitusohjelmassa painotetusti esillä.

Koskella TI on käytössä Erityisliikuntakortti, erityisliikunnan palveluita tarvitsevien tavoittamiseksi sekä heille suunnattujen palveluiden käynnistämiseksi, tässä yhtenä suurena osana on liikuntaneuvonta. Erityisliikuntakortti voidaan myöntää pitkäaikais-sairaille ja vammaisille henkilöille. Kortin tavoitteena on madaltaa kynnystä omaehtoiseen liikuntaan ja siten lisätä hyvinvointia sekä toimintakykyä. Liikuntaneuvonnan palveluita kehitetään edelleen vuonna 2026. Matalankynnyksen liikuntapalveluita kuten Voitas-ryhmä (Voima ja tasapaino) vähän tai ei lainkaan liikkuville sekä tarvittaessa muita soveltavan liikunnan ryhmiä käynnistetään tarpeen mukaan. Lisäksi vuonna 2026 järjestetään muita liikuntaneuvonnan palveluita kuten maksutonta/henkilökoh-taista kuntosalineuvontaa nuorille, työikäisille ja ikäihmisille. Lisäksi vesijumppamat-koja Somerolle yhteistyössä paikallisen eläkeyhdistyksen kanssa jatketaan.

Lounais-Suomen Aluehallintoviraltolta on haettu myös avustusta liikunnallisen elämän tavan kehittämiseen Liikkuva perhe -hankkeelle 2025-2026. Avustusta on myönnetty vuoden 2025 toimintaan 14 000 euroa ja kunnan omarahoitusosuus on 14 000 euroa. Hankkeelle on palkattu osa-aikainen hanketyöntekijä ja keskeisimpänä tavoitteena on löytää vähän tai ei lainkaan liikkuvia perheitä ja aktivoida myös lapsia ja nuoria liikku-maan. Hankkeelle on nimetty ohjausryhmä, joka koostuu kolmannen sektorin toimi-joista sekä kunnan eri toimialoista.

Liikuntatoimen hallinnoimat toimitilat ovat: Hevonlinnan ulkoilualue, Urheilupuisto, Ta-lolan urheilukenttä sekä Liikuntahalli.

Nuorisopalvelut

Nuorisotoiminnan talousarvioon on varattu yhden nuorisokoordinaattorin palkkamää-räraha, hänen työnsä koostuu: koulunuorisotyö, yksilö- ja ryhmänohjaus, ehkäise-väytyö ja lisäksi hänen tehtäviinsä kuuluu myös nuorisotilatyö, leirit ja retket sekä pai-kallinen ja maakunnallinen verkostotyö ja Nuorisovaltuusto.

Lisäksi nuorisopalveluissa on varattu palkkamääräraha 30% nuoriso-ohjaajalle. Nuorisorpalveluissa työskenteli vuosina 2024-2025 yksi nuoriso-ohjaaja oppisopimuksella yhteistyössä Salon seurakunnan kanssa. Hänen työnsä pääpainopistealueina oli va-paa-ajan nuorisotyö sekä koulunuorisotyön vakiinnuttaminen myös alakouluun sekä nivelvaihtotyö. Resurssin lisääminen oppisopimuksen ajan mahdollisti nuorisopalvelui-den kehittämistä laadullisemmaksi ja tämän vuoksi 30% palkkamääräraha tullaan käyttämään omarahoitusosuutena mahdolliseen uuteen nuorisotyön kehittämishank-keeseen vuosille 2026-2027. Lounais-Suomen Aluehallintovirastolta anotaan kehittä-mishanketta, johon on mahdollista saada 90% avustusta. Omarahoitusosuus kate-taan nuorisopalveluiden talousarviossa olevalla palkkamäärärahalla.

Kouluterveyskyselyn tulokset ja hyvinvointikertomus 2021-2025 kertovat edelleen nuorten kokeman hyvinvoinnin laskusta. Vuonna 2025 esille nousseissa tarpeissa yhtenä keskeisinä teemoina nousivat nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden tukeminen. Nuorten saama tuki mm. koulunuorisotyössä on osoittautunut tärkeäksi ja nuorisotyö on juurrutettu muuhun koulun kasvatustyöhön. Samojen turvallisten aikuisten läsnäolo koulussa ja vapaa-ajalla koetaan tärkeäksi.

Nuorisotilalla, leireillä sekä loma-aikojen nuorten palveluissa työskentelee lisäksi myös yksi tuntityöntekijä. Nuorisotilan kävijämäärät ovat kasvaneet ja varsinkin pienempien, alakoululaisten vuorolla on usein noin 15-20 nuorta per vuoro, jos tilan kävijämäärien kasvu jatkuu, voi olla, että tilalla tarvitaan kaksi työntekijää. Nuorisotila on auki noin 20 tuntia viikossa. Nuorisotilalla perjantai-iltaisina on oltava aina kaksi valvojaa. Erityisen tuen tarve näkyy enenevässä määrin myös vapaa-ajan palveluissa.

Yhteistyötä Salon seurakunnan nuorisopalveluiden kanssa on lisätty viime vuosina. Yhteistyöstä tullaan jatkamaan mm. leirien ja muun koulu yhteistyön sekä muun harrastustoiminnan osalta.

Nuorisopalveluiden toiminnan tavoitteet ovat kasvaneet viime vuosia aikana ja päätavoitteet ovat nuorisotyön kehittäminen, ammatillinen nuorisotyö, ehkäisevään työhön painottaminen sekä nuorten vapaa-ajan harrastustoiminnan lisääminen. Voidaan todeta, että yksi nuorisokoordinaattori ei pysty yksin vastaamaan koko kunnan nuorisotyön kehittämisestä sekä toteuttamisesta.

Nuorisotoimen hallinnoimat toimitilat ovat nuorisotila Seukkari.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet:

Tavoite (KV)	Tavoitetaso
<p>Terveysliikunnan ja hyvinvoinnin painottaminen</p>	<p><i>Eri ikäisten ryhmien ylläpito ja matalankynnyksen liikuntapalveluiden lisääminen. Liikuntaneuvonnan kehittäminen. Liikkuva perhe hanke:</i> tavoitteena löytää vähän tai ei lainkaan liikkuvia perheitä ja aktivoida myös lapsia ja nuoria liikkumaan Liikuntapalveluvastaava ja Liikkuva perhe hanke työntekijä</p>
<p>Liikuntapaikkojen laadukas ylläpito, kuntoliikuntamahdollisuuksien kehittäminen</p>	<p><i>Liikunta-alueiden turvallisuuteen panostaminen. Hevonlinnan ulkoilukeskuksen kehittäminen ja Maastopyöräpolkujen tekeminen Hevonlinnan ulkoilukeskukseen.</i> Liikuntapalveluvastaava sekä Tuntityöntekijä 20-30 h/vko</p>
<p>Ammatillinen nuorisotyö, nuorisotyön kehittäminen sekä ehkäisevään työhön painottaminen Nuorten vapaa-ajan harrastustoiminnan lisääminen</p>	<p><i>Nuorisovaltuusto yhdessä Marttilan kanssa. Etsivä nuorisotyö -yhteistoiminta-alue Paikallinen ja alueellinen verkostotyö -Kosken Verkko sekä Nuorisotyön Maakunnallinen nuorisotyöverkosto.</i> <i>Koulunuorisotyö</i> <i>Yksilö- ja ryhmänohjaus</i></p>

	<p><i>Harrastamisen Suomen malli</i> (noin 100 lasta ja nuorta mukana) <i>Nuorille suunnattu ennaltaehkäisevätyö, Ehkäisevän työn ryhmä:</i> yhteistyö Ehyt ry:n, Liikenneturvan ja Mielen terveyden keskusliiton kanssa <i>Nuorisotilatyö</i> <i>Loma-aikojen ohjelma, retket ja leirit</i> yhteistyössä Marttilan Vapaa-aikatoimen ja Salon seurakunnan kanssa. Nuorisokoordinaattori ja Nuoriso-ohjaaja 30% sekä osa-aikainen tuntityöntekijä</p>
--	---

Talous- ja tunnusluvut: